AFLEVERING 43 2026, NUMMER 1147-1171

Vrijdag 27 november 2026

JURISPRUDENTIENIEUWSBRIEF ● BESTUURSRECHT

Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak, team bestuursrecht

Externe email redactieJnB@rechtspraak.nl
Telefoon 088 361 1020
Citeertitels JnB 2026



Inhoud

In deze Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht vindt u de volgende onderwerpen:

Handhaving 2
Omgevingsrecht 2
- Omgevingswet 2
- Wabo 7
- Natuurbescherming 8

Bestuursrecht overig 10
- APV 10
- Open overheid 10
- Toeslagen 11
- Verklaring omtrent het gedrag 12

Vreemdelingenrecht 13
- Asiel 13
- Overdrachtsbesluit 14
- Procesrecht 14
- Regulier 16
- Richtlijnen en verordeningen 23

De Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht (JnB) komt – uitgezonderd in vakantieperiodes – elke week uit en bevat een selectie van de meest actuele en belangrijkste bestuursrechtelijke jurisprudentie.
De uitspraken worden per (deel) rechtsgebied aangeboden.
Door in de inhoudsopgave op het onderwerp van voorkeur te klikken komt u direct bij de uitspraken op het desbetreffende rechtsgebied.
De essentie van de uitspraak wordt beknopt weergegeven in koptekst en samenvatting. De link onder de uitspraak leidt door naar de volledige tekst van de uitspraak.

Handhaving

JnB 2026, 1147
MK ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6774
minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
Algemene wet bestuursrecht (Awb) 5:8, 5:46 lid 2
Wet arbeid vreemdelingen (Wav) 2 lid 1
Arbeidstijdenwet (Atw) 4:3 lid 1
Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Wml) 18b lid 2, 18i lid 1
WAV-BOETE. ATW-BOETE. WML-BOETE. WAARSCHUWING PREVENTIEVE STILLEGGING VAN WERK. CUMULATIE ATW- EN WML-BOETES. EVENREDIGHEID. I.c. ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de minister de Atw-boete en de Wml-boete niet had mogen laten cumuleren. Weliswaar is er in dit geval een samenhangend feitencomplex, maar de overtreden normen beschermen verschillende belangen. Ook volgt de Afdeling de toelichting van de minister dat de overtredingen niet voortkomen uit één fysieke gedraging. Het gaat in dit geval om het niet bijhouden van een urenregistratie en het niet bijhouden van de loonadministratie. Dit zijn te onderscheiden feitelijke handelingen. Gelet hierop gaat het hier niet om eendaadse samenloop als bedoeld in artikel 55 van het WvSr en meerdaadse samenloop als bedoeld in artikel 57 van het WvSr. Ook doet zich geen voortgezette handeling voor als bedoeld in artikel 56 van het WvSr. Verwijzing naar arrest Hoge Raad van 29-06-2021, ECLI:NL:HR:2021:1028, onder 3.3. Verder heeft appellante sub 2 onvoldoende gemotiveerd en met stukken onderbouwd dat de Atw-boete en Wml-boete moeten worden gematigd op grond van het evenredigheidsbeginsel.

Zie in dit verband ook de uitspraak ABRS van dezelfde datum inzake ECLI:NL:RVS:2026:6775.

Omgevingsrecht

Omgevingswet

JnB 2026, 1148
Conclusie Staatsraad advocaat-generaal Nijmeijer, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6995
Omgevingswet 16.55 lid 7
Omgevingsbesluit 10.2
OMGEVINGSWET. PARTICIPATIE. Conclusie over participatie onder de Omgevingswet.

Bij deze conclusie is een persbericht ("Conclusie A-G Nijmeijer over participatie onder de Omgevingswet") uitgebracht.

JnB 2026, 1149
MK ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6969
minister van Infrastructuur en Waterstaat.
Omgevingswet (Ow) 10.11, 10.14
Belemmeringenwet Privaatrecht (BP)
OMGEVINGSWET. GEDOOGPLICHT. Opleggen gedoogplicht voor aanleg en instandhouding van een laagspanningskabel op een perceel. Uit de parlementaire geschiedenis van de Ow blijkt niet dat de wetgever een inhoudelijke wijziging van het toetsingskader voor het opleggen van gedoogplichten heeft beoogd ten opzichte van de BP. In de rechtspraak die onder de BP is ontwikkeld (verwijzing naar ABRS 28-06-2023, ECLI:NL:RVS:2023:2380), heeft de Afdeling overwogen dat een gedoogplichtbeschikking een besluit is in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb, waarop de algemene beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing zijn. Deze rechtspraak blijft relevant, onder meer omdat met de Ow ten opzichte van de BP geen wijziging van het toetsingskader is beoogd. I.c. zijn de alternatieve tracés niet al betrokken in de ruimtelijk relevante besluitvorming en is de belangenafweging dus niet al in dat kader verricht.
De minister heeft niet deugdelijk gemotiveerd waarom de keuze voor het tracé op het perceel van [appellant sub 1A] en [appellant sub 1B] is gevallen, welke alternatieven daarbij zijn betrokken en hoe elk van de betrokken alternatieven is gewogen ten opzichte van welke uitgangspunten voor de tracékeuze.

Zie over de gedoogplicht ook de uitspraak van de ABRS van dezelfde datum inzake ECLI:NL:RVS:2026:6965 (Gedoogplicht hoogspanningsverbindingen in Amsterdam).

JnB 2026, 1150
MK ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6973
raad van de gemeente Maastricht.
EVRM, Eerste Protocol, artikel 1
Algemene wet bestuursrecht (Awb) 6:22
Omgevingswet 11.3, 11.4, 11.5, 11.6, 11.11, 16.97, 16.107, 16.108 lid 1,16.113, 16.117
Gemeentewet 160 lid 1 aanhef en onder b, onder d, onder e, 171 lid 1
OMGEVINGSWET. ONTEIGENINGSBESCHIKKING. BEKRACHTIGING. Bekrachtiging onteigeningsbeschikking die ziet op percelen in het Palace-gebied. BELANGHEBBENDHEID. BEVOEGD BESTUURSORGAAN. Op grond van artikel 160, eerste lid, aanhef en onder b, van de Gemeentewet is het college bevoegd beslissingen van de raad voor te bereiden en uit te voeren, tenzij bij of krachtens de wet de burgemeester hiermee is belast. Deze bepaling geldt ook voor onteigeningsbeschikkingen van de raad. WETTELIJKE VORMVOORSCHRIFTEN. ONTEIGENINGSBELANG. Artikel 11.6, aanhef en onder a, van de Ow bepaalt, voor zover hier van belang, dat van een onteigeningsbelang alleen sprake is als de beoogde vorm van ontwikkeling, gebruik of beheer van de fysieke leefomgeving mogelijk is gemaakt in een vastgesteld omgevingsplan. Het in artikel 11.6 van de Ow ook vermelde criterium dat daarbij de bestaande vorm van ontwikkeling, gebruik of beheer is uitgesloten, is gelet op het overgangsrecht dat geldt voor onteigening op basis van het tijdelijk deel van het omgevingsplan op deze onteigeningsbeschikking niet van toepassing (zie artikel 4.4a van de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet). NOODZAAK. ALTERNATIEVEN. De

noodzaak van het wegbestemmen van de woning voor de in het omgevingsplan voorziene ontwikkeling en de keuzes die de raad daarover bij de vaststelling van het omgevingsplan heeft gemaakt, staan in de bekrachtigingsprocedure niet opnieuw ter beoordeling. Het besluit om een omgevingsplan vast te stellen op grond van artikel 4.1 van de Ow, moet namelijk worden onderscheiden van het geven van een onteigeningsbeschikking op grond van artikel 11.3 van de Ow. Bij de beantwoording van de vraag of aan het noodzakelijkheidsvereiste van artikel 11.5, aanhef en onder b, van de Ow is voldaan, is alleen de noodzaak tot onteigening van belang en niet de noodzaak van het wegbestemmen van de woning voor de in het omgevingsplan voorziene ontwikkeling. MINNELIJK OVERLEG. Geoordeeld wordt dat de rechtbank terecht heeft geconcludeerd dat de gemeente redelijke pogingen heeft ondernomen om de onroerende zaak minnelijk te verwerven en het ten tijde van het bekrachtigingsverzoek niet aannemelijk was dat op afzienbare termijn alsnog overeenstemming kon worden bereikt. De biedingen tot minnelijke verwerving hebben niet geleid tot overeenstemming, omdat de gemeente daarop geen inhoudelijke reactie van appellant sub 1 heeft ontvangen. Appellant sub 1 heeft nooit toestemming gegeven voor een inpandige taxatie van de te onteigenen onroerende zaak, zich niet bereid getoond tot enige vorm van overleg met de gemeente, nooit zijn eisen over de hoogte van de schadeloosstelling kenbaar gemaakt en slechts eenmaal een niet onderbouwd tegenbod gedaan dat vier keer het bedrag was van het voorlaatste bod dat de gemeente heeft gedaan. URGENTIE. De enkele stelling dat de planning alleen al niet wordt gehaald omdat de huidige procedure en de schadeloosstellingsprocedure nog niet zijn afgerond, is onvoldoende voor het oordeel dat niet wordt voldaan aan het urgentievereiste van artikel 11.5, onder c, van de Ow. Daarvoor wordt van belang geacht dat artikel 11.11 van de Ow, dat een uitwerking is van het urgentievereiste, bepaalt dat urgentie in ieder geval ontbreekt als niet aannemelijk is dat binnen drie jaar na inschrijving van de onteigeningsakte een begin wordt gemaakt met de verwezenlijking van de beoogde vorm van ontwikkeling waarvoor onteigening nodig is. [Appellant sub 1] en [appellant sub 2] hebben ook met hun niet nader onderbouwde verwijzing naar financiële, economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid, de stikstofproblematiek en aspecten inzake de flora, fauna en bodem niet aannemelijk gemaakt dat urgentie voor de onteigening ontbreekt.
EVENREDIGHEIDSBEGINSEL. De Afdeling stelt vast dat in hoger beroep, ook door de raad, niet is bestreden dat de rechtbank de onteigeningsbeschikking heeft getoetst aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het evenredigheidsbeginsel. De Afdeling kan zich vinden in het oordeel van de rechtbank en in de onder 12.8 van de bestreden uitspraak opgenomen overwegingen over de evenredigheid in strikte zin, waarop dat oordeel mede gebaseerd is. EIGENDOMSRECHT. Geen grond voor het oordeel dat de onteigening leidt tot een ontneming van eigendom die in strijd is met artikel 1 Eerste Protocol bij het EVRM.

JnB 2026, 1151
MK Rechtbank Oost-Brabant, 24-11-2026, ECLI:NL:RBOBR:2026:8455
college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maashorst.
Omgevingswet
Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) 5.129g
OMGEVINGSWET. OMGEVINGSVERGUNNING. HERSTELBESLUIT. Verlenen omgevingsvergunning voor vestiging tijdelijk AZC. Geoordeeld wordt dat het college de bestreden omgevingsvergunning voor de opvang van 300 asielzoekers heeft kunnen verlenen, maar een aantal aspecten niet goed is geregeld. Daarom verbindt de rechtbank zelf enkele extra voorschriften aan de omgevingsvergunning over het aantal op te vangen statushouders en over de verkeersveiligheid. SPREIDINGSWET. Het college heeft voldoende gemotiveerd dat behoefte is aan het AZC. De Spreidingswet hoefde het college niet te betrekken of te koppelen aan de besluitvorming. In de Omgevingswet of het Bkl is geen directe koppeling gelegd met de Spreidingswet. Op basis van de Spreidingswet is de gemeente gehouden om 341 asielzoekers op te vangen. De Spreidingswet staat er niet aan in de weg dat een gemeente meer asielzoekers opvangt dan waartoe de gemeente gehouden is op basis van het verdeelbesluit. De Spreidingswet verplicht ook niet tot opvang in kleinschalige locaties. Ook in zoverre is hierin geen aanleiding gelegen om de omgevingsvergunning te weigeren of een koppeling te leggen tussen het maximum aantal opvangplekken in de bestreden omgevingsvergunning of het aantal opvangplekken in het verdeelbesluit.

JnB 2026, 1152
Voorzieningenrechter Rechtbank Rotterdam, 20-11-2026, ECLI:NL:RBROT:2026:16532
college van burgemeester en wethouders van de gemeente Molenlanden.
Omgevingswet (Ow) 5.1 lid 1 onder a
Omgevingsplan 22.36
OMGEVINGSWET. HANDHAVING. OVERTREDING. Last onder dwangsom voor realiseren bebouwing zonder omgevingsvergunning. Volgens vaste rechtspraak is het oorspronkelijke hoofdgebouw het hoofdgebouw zoals dat ten tijde van de afronding van de bouwwerkzaamheden, overeenkomstig de voor het hoofdgebouw verleende vergunning, is opgericht. De voorzieningenrechter ziet geen aanleiding om aan te nemen dat deze rechtspraak onder de Ow niet meer van toepassing is. De aan- en uitbouw nummer 5 is niet vergunningsvrij omdat met dit bouwwerk het maximum van 150 m2 aan vergunningsvrije bijbehorende bouwwerken in het bebouwingsgebied wordt overschreden. Dit geldt ook voor bijgebouw nummer 7, maar dit bouwwerk is al niet vergunningsvrij omdat het voor de voorgevel is gerealiseerd. Nu beide bouwwerken op de bestemming “Tuin” zijn gerealiseerd, zijn de bouwwerken in strijd met artikel 16.2, onder a, van de planregels. Gelet op het voorgaande was het college dus in zoverre bevoegd om te handhaven. Ongegrond beroep.

JnB 2026, 1153
Rechtbank Gelderland, 16-11-2026, ECLI:NL:RBGEL:2026:8809
college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zevenaar.
Algemene wet bestuursrecht (Awb) 4:84
Omgevingswet 5.1 lid 1 aanhef en onder a
Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) 8.0a lid 2
OMGEVINGSWET. OMGEVINGSVERGUNNING. BOPA. GEMEENTELIJKE BELEIDSREGELS. Verlenen omgevingsvergunning realiseren tiny-house. Eisers hebben niet voldaan aan het in het 'VAB-beleid' opgenomen voorschrift met betrekking tot het slopen van (voorheen) agrarische opstallen. Toch heeft het college besloten om de verzochte omgevingsvergunning te verlenen. I.c. wordt geoordeeld dat het bestreden besluit een motiveringsgebrek bevat omdat het college niet heeft gemotiveerd waarom afwijking van de beleidsregels op grond van artikel 4:84 van de Awb gerechtvaardigd zou zijn, of waarom toetsing aan dit wetsartikel niet noodzakelijk zou zijn terwijl het wel stelt dat sprake is van afwijking van beleid. Het motiveringsgebrek is hersteld. In het verweerschrift heeft het college alsnog gemotiveerd dat toetsing aan artikel 4:84 van het Awb niet aan de orde is. Het 'VAB-beleid' maakt onderdeel uit van het tijdelijke deel van het omgevingsplan. In het gegeven dat het 'VAB-beleid' en de daarmee gepaard gaande beleidsregels niet in een openbaar zelfstandig document zijn terug te vinden, ziet de rechtbank steun voor het standpunt van het college. Omdat voor het toestaan van afwijkingen van planregels een ander toetsingskader geldt dan voor het toestaan van afwijkingen van beleidsregels, volgt de rechtbank het college in zijn betoog dat voor de beoordeling van de vergunningaanvraag alleen relevant is of afwijking van de planregels de toets van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties kan doorstaan. Instandlating rechtsgevolgen.

JnB 2026, 1154
Rechtbank Oost-Brabant, 13-11-2026, ECLI:NL:RBOBR:2026:8102
college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenswaard.
Omgevingswet 5.1 lid 1 onder a
Omgevingsplan 22.281
Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) 8.0a lid 1
OMGEVINGSWET. OMGEVINGSVERGUNNING. AANLEGGEN. Verlenen omgevingsvergunning realiseren verhard fietspad. ECOLOGISCHE EN NATUURWAARDEN. In dit geval is de ecologische toets, die het college in het kader van deze vergunningverlening uit moet voeren, beperkt tot de vraag of de verhardingswerkzaamheden leiden tot een onevenredige aantasting van de ter plaatse aanwezige ecologische en natuurwaarden zoals bedoeld in de planregels. Deze toets verschilt van de toets die door het college van gedeputeerde staten wordt uitgevoerd in het kader van het beoordelen van een vergunning voor flora- en fauna-activiteiten. ETFAL. I.c. hoefde het college geen ETFAL-toets te verrichten bij de beoordeling van de aanvraag. De formulering van artikel 4.6.3 van het bestemmingsplan "Lage Heide, Natuur" heeft de strekking dat het college een aanvaardbaarheidstoets verricht voor wat betreft de mate waarin de in artikel 4.6.1 van ditzelfde bestemmingsplan genoemde waarden worden geschaad. De formulering van de planregels suggereert niet dat die toets een bredere ETFAL-strekking zou moeten omvatten. Aangezien de artikelen 4.6.1 en 4.6.3 van het bestemmingsplan "Lage Heide, Natuur" geen grondslag geven om af te wijken van het

bestemmingsplan, is artikel 22.281 van het omgevingsplan niet van toepassing. UITVOERBAARHEIDSTOETS. Er bestaat een dominante lijn in de rechtspraak van rechtbanken die inhoudt dat het college bij de beoordeling van een aanvraag om een buitenplanse omgevingsplanactiviteit ook een (terughoudende) toets moet uitvoeren naar de vergunbaarheid van andere benodigde vergunningen. De rechtbank hoeft zich in deze zaak echter niet uit te laten over de vraag in hoeverre deze rechtsopvatting geldend recht is, omdat de aangevraagde omgevingsplanactiviteit geen buitenplanse omgevingsplanactiviteit is.

Naar inhoudsopgave

Wabo

JnB 2026, 1155
MK ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6855
college van burgemeester en wethouders van Wageningen.
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. Verlenen omgevingsvergunning voor het verbouwen van een pand tot winkelruimte met daarboven een appartement. Vestiging coffeeshop. Hoewel een coffeeshop in het bestemmingsplan expliciet als voorbeeld van zware horeca wordt genoemd, volgt uit de definitiebepalingen dat, om een bedrijf als horeca te kwalificeren, bepalend is dat in het bedrijf bedrijfsmatig dranken en etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt. In de coffeeshop van Bengel worden geen dranken en etenswaren voor gebruik ter plaatse verstrekt. Gelet hierop is de coffeeshop van Bengel niet als 'horeca' en daardoor evenmin als 'zware horeca' te kwalificeren. De coffeeshop van Bengel moet worden gezien als detailhandel, omdat Bengel een coffeeshop is met enkel de mogelijkheid om af te halen. Met de rechtbank is de Afdeling van oordeel dat de coffeeshop van Bengel past binnen het geldende bestemmingsplan.

JnB 2026, 1156
ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6991
college van burgemeester en wethouders van Groningen.
Algemene wet bestuursrecht (Awb) 8:69a
Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) 108
Verordening (EU) nr. 2015/1589
WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. LOCATIEKEUZE. ALTERNATIEVEN. Verlenen omgevingsvergunning aan bedrijf 1 voor plaatsen schip ten behoeve van horeca. Het college moet beslissen over het verlenen van een omgevingsvergunning voor het project waarvoor een vergunning is aangevraagd. Als dat project op zichzelf aanvaardbaar is, kan het college in beginsel niet vanwege alternatieven voor dat project weigeren daaraan mee te werken. Het college kan dat alleen weigeren, als op voorhand duidelijk is dat met één of meer alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren. De Belangenvereniging en anderen worden niet gevolgd in hun betoog dat in dit geval de alternatievenafweging zoals die gebruikelijk is bij bestemmingsplannen moet worden gehanteerd. Dat hier sprake is van een gezamenlijk initiatief, zoals zij stellen, neemt immers niet weg dat hier een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een horecaschip aan de

Oosterkade is ingediend door bedrijf 1, en het college op die aanvraag moet beslissen. STAATSSTEUN. RELATIVITEITSVEREISTE. De rechtbank heeft i.c. terecht het relativiteitsvereiste gehanteerd bij de beroepsgronden over verboden staatssteun. De Belangenvereniging en anderen betwisten niet dat bedrijf 2 en de Vereniging Historische Zeilvaart Groningen geen concurrenten zijn van [restaurant]. Artikel 8:69a van de Awb staat daarom in beginsel in de weg aan hun beroep op artikel 108, derde lid, derde volzin, van het VWEU. Deze uitleg en toepassing van het relativiteitsvereiste is niet in strijd met het Unierechtelijke doeltreffendheidsbeginsel.

Naar inhoudsopgave

Natuurbescherming

JnB 2026, 1157
ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6990
college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant.
Wet natuurbescherming (Wnb) 3.8, 3.10
NATUURBESCHERMING. NATUURONTHEFFING. ANDERE BEVREDIGENDE OPLOSSING. Verlenen natuurontheffing voor aanleg verbindingsweg tussen gemeenten Oosterhout en Dongen. De verenigingen vrezen voor onomkeerbare schade voor het leef- en foerageergebied van de bunzing. De rechtbank heeft terecht overwogen dat het college heeft kunnen verwijzen naar de alternatievenafweging die voor het inpassingsplan heeft plaatsgevonden. De door de verenigingen aangedragen gewijzigde omstandigheden leiden niet tot het oordeel dat het college een andere alternatievenafweging had moeten maken.
[…] 6. De verenigingen betogen dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat het college in het besluit tot ontheffing heeft kunnen verwijzen naar de alternatievenafweging die voor het inpassingsplan "N629 Oosterhout - Dongen" heeft plaatsgevonden, omdat er geen gewijzigde omstandigheden zijn. Zij voeren aan dat die gewijzigde omstandigheden er wel zijn. Die bestaan volgens hen uit de onmogelijkheid om sinds de uitspraak van de Afdeling van 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923, binnen de looptijd van de ontheffing voor het project een vergunning voor een Natura 2000-activiteit te verlenen, het in december 2023 vernietigde leefgebied van beschermde soorten van meer dan 35 ha voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein "Everdenberg-Oost" in Oosterhout, en de verleende vergunningen voor de aanleg van een ontsluitingsweg en een aansluiting met rotonde op de huidige N629 voor dat bedrijventerrein. Volgens de verenigingen is het alternatief "Parallel-Noord" een bevredigende oplossing.
6.1. De rechtbank heeft terecht overwogen dat het college heeft kunnen verwijzen naar de alternatievenafweging die voor het inpassingsplan heeft plaatsgevonden. De Afdeling verwijst naar haar uitspraak van 21 oktober 2026, ECLI:NL:RVS:2026:6202, onder 6.1. De door de verenigingen aangedragen gewijzigde omstandigheden leiden niet tot het oordeel dat het college een andere alternatievenafweging had moeten maken.
Op de zitting heeft de provincie Noord-Brabant verklaard dat zij nog steeds van plan is om het project uit te voeren en de nieuwe verbindingsweg aan te leggen en dat zij hiervoor binnenkort een vergunning voor een Natura 2000-activiteit zal aanvragen. Dat het volgens de verenigingen onmogelijk is om deze vergunning te verlenen, is geen relevante omstandigheid, omdat dit op

zichzelf niet tot het oordeel kan leiden dat er, gelet op het doel van het project, een andere bevredigende oplossing is die tot geen of minder aantasting van het leefgebied van de bunzing leidt. Ook de ontwikkeling van het bedrijventerrein "Everdenberg-Oost" is geen relevante gewijzigde omstandigheid. De verenigingen hebben niet aannemelijk gemaakt dat deze ontwikkeling ertoe heeft geleid dat het doel van het project is veranderd of dat er een andere bevredigende oplossing is ontstaan, die tot geen of minder aantasting van het leefgebied van de bunzing leidt.
Verder kon het college de vergunningen voor de aanleg van een ontsluitingsweg en een aansluiting met rotonde op de huidige N629 voor het bedrijventerrein "Everdenberg-Oost" niet meenemen bij de alternatievenafweging. Die vergunningen zijn namelijk verleend na het besluit op bezwaar van 3 april 2024.
6.2. Om de bovengenoemde redenen heeft de rechtbank geen grond hoeven zien voor het oordeel dat het college niet naar de alternatievenafweging uit het inpassingsplan heeft kunnen verwijzen. Er bestaat ook geen aanleiding voor het oordeel dat het alternatief "Parallel-Noord" een bevredigende oplossing is. Dit alternatief is in het kader van de alternatievenafweging voor het inpassingsplan afgewogen. Toen bleek dat dit alternatief, afgezet tegen het gekozen alternatief, minder scoort op het gebied van verkeersafwikkeling en dat dit tot een verslechtering van de leefbaarheid leidt. Het alternatief beantwoorde dan ook niet aan de doelstellingen waarvoor het inpassingsplan werd vastgesteld. De verleende ontheffing is dan ook niet in strijd met artikel 3.8, vijfde lid, onder a, van de Wnb. […]

Jnb 2026, 1158
MK Rechtbank Gelderland, 20-11-2026, ECLI:NL:RBGEL:2026:8944
college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland,
Wet natuurbescherming (Wnb) 2.7, 2.8
Beleidsregels salderen in Gelderland
NATUURBESCHERMING. NATUURVERGUNNING. EXTERN SALDEREN. ADDITIONALITEITSVEREISTE. AFROMINGSBELEID. Verlenen natuurvergunning met extern salderen. I.c. wordt geoordeeld dat het additionaliteitsvereiste onvoldoende is onderbouwd, maar dit motiveringsgebrek tijdens de beroepsprocedure is hersteld onder verwijzing naar het afromingsbeleid. De rechtbank overweegt dat een gevolg van de toepassing van het afroombeleid is, dat bij vergunningverlening wordt toegestaan dat projecten het restant van de niet-afgeroomde stikstofruimte mogen gebruiken als mitigerende maatregel. Hiermee kunnen dan andere (economische) ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Wanneer deze resterende ruimte ook nog aan een additionaliteitstoets wordt onderworpen, verliest het afroombeleid zijn nuttige werking. In de meeste gevallen wordt immers niet aan deze additionaliteitstoets voldaan en kan geen natuurvergunning worden verleend, waardoor de met het afroombeleid beoogde natuurwinst uiteindelijk niet gerealiseerd wordt. In dit geval is er sprake van een vermindering van ten minste 85% of meer voor de verschillende natuurgebieden, waarmee wordt voldaan aan het afromingspercentage uit de beleidsregels. Het college heeft afdoende gemotiveerd dat het gedeelte van de referentiesituatie dat wordt ingezet als mitigerende maatregel niet ook nodig is als instandhoudingsmaatregel of passende maatregel. Instandlating rechtsgevolgen.

Naar inhoudsopgave

Bestuursrecht overig

APV

JnB 2026, 1159
Rechtbank Den Haag, 10-11-2026, ECLI:NL:RBDHA:2026:32605
burgemeester van Gouda, verweerder.
Algemene Plaatselijke Verordening Gouda
Omgevingsplan Gouda
APV. EXPLOITATIEVERGUNNING. BINNENTERREIN. GELUID. Wijziging exploitatievergunning horeca-inrichting. I.c. wordt geoordeeld dat verweerder ten onrechte heeft geconcludeerd dat het tuinterras van de vergunninghouder geen binnenterrein is in de zin van het Omgevingsplan. In de wetsgeschiedenis is een binnenterrein gedefinieerd als een buitenterrein dat omsloten is door bebouwing, waar het omgevingsgeluid vanwege die beslotenheid doorgaans veel lager zal zijn en waardoor stemgeluid dan eerder tot overlast zal leiden. Het referentieniveau van het omgevingsgeluid, alsmede de besloten ligging van het terrein kan daarbij als indicatie dienen voor de beoordeling, waarbij het referentieniveau op zichzelf staand niet doorslaggevend kan zijn. In de jurisprudentie van de Afdeling wordt aangesloten bij deze uitleg van het begrip binnenterrein. Nu sprake is van een binnenterrein mag het stemgeluid worden meegerekend bij de meting van geluidsniveaus. Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder onvoldoende blijk gegeven hoe de belangen van eisers zijn meegewogen bij de vraag of door de exploitatie van het tuinterras de woon- of leefsituatie van eisers op ontoelaatbare wijze nadelig wordt beïnvloed.

Naar inhoudsopgave

Open overheid

JnB 2026, 1160
ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6962
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (lees: de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit).
Wet open overheid (Woo)
WOO. VERZOEK. NTB. Gegrondverklaring door rechtbank van beroep NTB en opdracht om uiterlijk 24 april 2023 een besluit te nemen. I.c. wordt geoordeeld dat de rechtbank in dit geval, gelet op de omvang van de verzoeken, een termijn van zes weken mocht stellen. Op grond van artikel 8.4, eerste lid, van de Woo, bepaalt de bestuursrechter namelijk, indien de omvang van het verzoek hiertoe aanleiding geeft, in afwijking van artikel 8:55d, eerste lid, van de Awb, de termijn waarbinnen het bestuursorgaan alsnog een besluit neemt. De rechtbank heeft gemotiveerd waarom het stellen van een langere termijn in dit geval gerechtvaardigd is. Verder mocht de rechtbank de hoogte van de dwangsom overeenkomstig het "beleid extra dwangsom" van de rechtbanken vaststellen op € 100,00 per dag, tot een maximum van € 15.000,00. Uit vaste rechtspraak (verwijzing naar ABRS 12-07-2023, ECLI:NL:RVS:2023:2683, onder 3.1) volgt dat in beginsel per niet tijdig genomen besluit een dwangsom verschuldigd is. Als uitzondering op dit beginsel geldt dat in de situatie waarin aanvragen (nagenoeg)

gelijktijdig zijn gedaan en inhoudelijk zodanig met elkaar samenhangen, een redelijke toepassing van de artikelen 4:17, eerste lid, en 8:55d, tweede lid, van de Awb met zich brengt dat het bestuursorgaan slechts één dwangsom heeft verbeurd of kan verbeuren. I.c. mocht de rechtbank één dwangsom opleggen.

Naar inhoudsopgave

Toeslagen

JnB 2026, 1161
Tussenuitspraak MK ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6756
Dienst Toeslagen.
Wet hersteloperatie toeslagen (Wht) 2.1 lid 1, 2.6
TOESLAGEN. HERSTELOPERATIE. O/GS-TEGEMOETKOMING. OP DE ZAAK BETREKKING HEBBENDE STUKKEN. Deze uitspraak gaat over de vraag wat op de zaak betrekking hebbende stukken zijn in zaken waarin een zogenoemde O/GS-tegemoetkoming is afgewezen. In dat geval is niet het gehele invorderingsdossier van de ouder een op de zaak betrekking hebbend stuk, maar kunnen delen daarvan dat wel zijn. Als er stukken in het invorderingsdossier zitten waaruit blijkt dat een persoonlijke betalingsregeling of buitengerechtelijke schuldregeling om andere redenen dan O/GS is geweigerd, dan moeten die stukken worden overgelegd. Als er in het invorderingsdossier geen stukken zijn waaruit blijkt dat er een persoonlijke betalingsregeling of buitengerechtelijke schuldregeling is aangevraagd, maar bijvoorbeeld wel een standaardbetalingsregeling is toegepast, dan zijn de stukken over de standaardbetalingsregeling op de zaak betrekking hebbende stukken. Als er in het invorderingsdossier in het geheel geen stukken zijn te vinden die wijzen op een aanvraag om een persoonlijke betalingsregeling of buitengerechtelijke schuldregeling of op de toepassing van een standaardbetalingsregeling, kan de Dienst Toeslagen niet volstaan met de vaststelling "geen O/GS". Hoewel de stukken uit het invorderingsdossier in dat geval niet als op de zaak betrekking hebbende stukken kunnen worden aangemerkt, ontslaat dat de Dienst Toeslagen niet van zijn motiveringsplicht. De motivering moet op het individuele geval worden toegespitst, waarbij de Dienst Toeslagen op hoofdlijnen inzichtelijk moet maken hoe in het concrete geval is gezocht en in welke systemen is gezocht. Ook moet de Dienst Toeslagen daarbij ingaan op de aanknopingspunten die de ouder naar voren heeft gebracht over het bestaan van stukken die mogelijk van belang zijn voor de beslechting van het geschil.

Bij deze uitspraak is een persbericht ("Dienst Toeslagen moet meer informatie geven over bestaan 'Opzet/Grove Schuld'-kwalificatie bij hersteloperatie toeslagen") uitgebracht.

Naar inhoudsopgave

Verklaring omtrent het gedrag

JnB 2026, 1162

Voorzieningenrechter Rechtbank Limburg, 19-11-2026, ECLI:NL:RBLIM:2026:12790

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, de staatssecretaris.

Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (WJSG) 35 lid 1

Beleidsregels VOG-NP-RP 2024 (beleidsregels)

VOG. OBJECTIEF EN SUBJECTIEF CRITERIUM. VERSCHERPT TOETSINGSKADER. Afwijzing aanvraag verzoeker van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Veroordeling voor seksueel misdrijf. Tussen partijen is niet in geschil dat voldaan is aan het objectieve criterium. In geschil is de vraag of de staatssecretaris bij de belangenafweging in het kader van het subjectieve criterium het verscherpte toetsingskader mocht toepassen. Naar voorlopig oordeel kan niet worden geconcludeerd dat is voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van het verscherpte toetsingskader. Dat betekent echter niet dat de staatssecretaris de VOG niet mocht weigeren. De aanvraag moet in dat geval worden beoordeeld aan de hand van het "reguliere" subjectieve criterium. De belangenafweging is daarbij ruimer dan bij toepassing van het verscherpte toetsingskader. Voorshands wordt onvoldoende grond gezien voor het oordeel dat de weigering van de VOG in bezwaar geen stand zal houden. Dit omdat de door verzoeker aangevoerde belangen niet zonder meer tot de conclusie hoeven te leiden dat het belang van verzoeker bij afgifte van de VOG zwaarder weegt dan het belang van de samenleving bij bescherming van het bij het objectieve criterium vastgestelde risico.

Naar inhoudsopgave

Vreemdelingenrecht

Asiel

JnB 2026, 1163
MK Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Groningen, 20-11-2026, ECLI:NL:RBDHA:2026:34496
minister van Asiel en Migratie.
Verordening (EU) 2024/1347
Vw 2000 9 lid 3, 44 lid 2
ASIEL. Deze uitspraak gaat over de ingangsdatum van de verblijfsvergunning asiel en de verblijfstitel die aan eisers is verleend. In Nederland is er met ingang van het migratiepact (12 juni 2026) voor gekozen om de asielvergunning te verlenen met als ingangsdatum de dag na de bekendmaking van het inwilligend besluit. In deze uitspraak oordeelt de rechtbank dat, hoewel dit niet verplicht wordt voorgeschreven door het migratiepact, de wetgever deze keuze mocht maken. Van belang is dat de wetgever de regels over de ingangsdatum heeft vastgelegd in wetten in formele zin. De rechtbank mag die wetten niet toetsen aan algemene rechtsbeginselen en ander (ongeschreven) recht. Omdat zich in dit geval geen bijzondere omstandigheden voordoen die de wetgever niet heeft voorzien, komt de rechtbank niet toe aan de vraag of toepassing van de wetten zozeer in strijd komt met algemene rechtsbeginselen of (ander) ongeschreven recht dat die toepassing achterwege moet blijven. Van strijd met het Unierecht of Unierechtelijke beginselen is ten slotte niet gebleken.

JnB 2026, 1164
MK ABRS, 19-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6761
minister van Asiel en Migratie.
Vw 2000 28
ASIEL. ITALIAANSE VERBLIJFSVERGUNNING OP HUMANITAIRE GRONDEN. GEEN NADER ONDERZOEK DOOR MINISTER. De rechtbank heeft ten onrechte overwogen dat de minister niet deugdelijk heeft gemotiveerd dat betrokkene met de verblijfsvergunning op humanitaire gronden geen internationale bescherming heeft genoten in Italië. Dat betekent dat de rechtbank ook ten onrechte heeft overwogen dat de minister niet deugdelijk heeft gemotiveerd dat hij geen nader onderzoek hoefde te doen naar de verblijfsstatus van betrokkene in Italië. De minister betoogt terecht dat hij alleen gehouden is om nader onderzoek te doen naar de verblijfsstatus van een vreemdeling in een andere lidstaat, als die vreemdeling daadwerkelijk in die andere lidstaat internationale bescherming heeft genoten. Dat leidt de Afdeling af uit de bewoordingen van het Hof in punt 80 van het arrest QY.

JnB 2026, 1165
MK ABRS, 20-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6841
minister van Asiel en Migratie.
Vw 2000 28
ASIEL. INZET CULTUREEL BEMIDDELAAR TIJDS PERSOONLIJK ONDERHOUD. Zoals de rechtbank terecht heeft overwogen, is artikel 13, vijfde lid, van de Procedureverordening een ‘kan-bepaling’. Dat betekent dat EU-lidstaten op grond van deze bepaling niet verplicht zijn om tijdens het persoonlijk onderhoud te voorzien in een cultureel bemiddelaar. De minister

heeft in zijn verweerschrift in beroep toegelicht dat hij ervoor heeft gekozen om tijdens gehoren niet in een cultureel bemiddelaar te voorzien en dat hij hiervoor ook geen beleid heeft gemaakt. De rechtbank heeft daarom terecht geoordeeld dat de minister niet hoeft te motiveren dat hij in een individueel geval geen gebruikt maakt van een cultureel bemiddelaar.

Naar inhoudsopgave

Overdrachtsbesluit

JnB 2026, 1166
MK ABRS, 19-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6778
minister van Asiel en Migratie.
EVRM 3
OVERDRACHTSBESLUIT. VERGEWISPLICHT. De rechtbank heeft erkend dat uit de door appellanten overgelegde stukken blijkt dat de gezondheidssituatie van hun dochter zorgwekkend is, maar heeft overwogen dat daaruit niet volgt dat de overdracht aanzienlijke en onomkeerbare gevolgen heeft voor de slechte gezondheidstoestand van de dochter. Daarmee heeft zij niet onderkend dat appellanten, met de brief van de kinderarts, met objectieve gegevens zodanige twijfel hebben gezaaid over de weerslag van de overdracht op de gezondheidstoestand van hun dochter, dat het aan de minister was om die weg te nemen. De minister had, om het overdrachtsbesluit zorgvuldig voor te bereiden, het BMA om een advies moeten vragen, waarin ook eventuele reisvereisten aan de orde hadden kunnen komen. De brief van de kinderarts bevat namelijk een gestelde diagnose, feitelijke medische informatie en met medische feiten onderbouwde prognoses met een behandeldoel (vergelijk de uitspraak van 17 juni 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1383, onder 3.2 en 3.3). Ook blijkt daaruit voldoende dat er een mogelijk verband is tussen de medische klachten en de overdracht en dat die klachten door de overdracht kunnen verergeren. Anders dan de rechtbank heeft overwogen, beroepen appellanten zich dus terecht op de uitspraak van de Afdeling van 5 juni 2026. De minister heeft ook in dit geval niet voldaan aan zijn vergewisplicht in het kader van het arrest C.K.

Naar inhoudsopgave

Procesrecht

JnB 2026, 1167
MK ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6901
minister van Asiel en Migratie.
Awb 6:12, 8:55d
PROCESRECHT. Een opvolgend beroep niet-tijdig pas kan worden ingesteld, zodra een eerder door de bestuursrechter opgelegde dwangsom bij een gegrond beroep niet-tijdig volledig is verbeurd. Een vóór dat moment ingesteld opvolgend beroep niet-tijdig is niet-ontvankelijk, ook wanneer op het moment van het toetsen van het rechtsmiddel door de bestuursrechter de volledige dwangsom inmiddels wel is verbeurd.
Oordeel van de Afdeling

3.1. De Afdeling overweegt dat de rechtbank het opvolgende beroep niet-tijdig terecht niet-ontvankelijk heeft verklaard. Anders dan in de hiervoor genoemde uitspraak van 15 juni 2022 is de Afdeling thans van oordeel dat een vóór het vollopen van een dwangsom ingesteld opvolgend beroep niet-tijdig, niet-ontvankelijk is. Zij komt tot dit oordeel op grond van een redelijke uitleg van artikel 6:12, in samenhang gelezen met artikel 8:55d, van de Awb. De wet voorziet met artikel 6:12 van de Awb in een regeling voor beroepen niet-tijdig. Het beroepschrift kan worden ingediend zodra twee weken zijn verstreken na de dag waarop de belanghebbende het bestuursorgaan schriftelijk heeft meegedeeld dat het in gebreke is. Indien de bestuursrechter dit beroep gegrond verklaart, legt hij een termijn op waarbinnen het bestuursorgaan alsnog een besluit moet nemen en verbindt hij op grond van artikel 8:55d, tweede lid, van de Awb aan zijn uitspraak een nadere dwangsom voor iedere dag dat het bestuursorgaan in gebreke blijft de uitspraak na te leven. De dwangsom die de bestuursrechter, op grond van artikel 8:55d van de Awb, aan zijn uitspraak verbindt, heeft tot doel het bestuursorgaan een effectieve prikkel op te leggen om een besluit binnen de door hem opgelegde nadere termijn bekend te maken.

3.2. De Awb kent geen afzonderlijke regeling voor het instellen van een opvolgend beroep niet-tijdig, nadat een bestuursrechter al eerder een termijn heeft gesteld en aan zijn uitspraak een dwangsom heeft verbonden. Op een dergelijk opvolgend beroep niet-tijdig zijn dus in beginsel dezelfde regels van toepassing, met dien verstande dat het inmiddels vaste rechtspraak is dat op grond van artikel 6:12, derde lid, van de Awb geen ingebrekestelling nodig is, indien een bestuursrechter in een eerdere procedure een termijn heeft gesteld en het bestuursorgaan zich daar niet aan houdt. Zie de uitspraak van de Afdeling van 8 maart 2019, ECLI:NL:RVS:2019:673, onder 8 en 9.

3.3. De mogelijkheid van het instellen van een beroep niet-tijdig biedt een rechtsmiddel tegen het uitblijven van bestuurlijke besluitvorming. De rechterlijke verplichting om bij een gegrond beroep niet-tijdig een termijn te bepalen voor het bestuursorgaan om alsnog een besluit te nemen en daaraan een dwangsom te verbinden, beoogt de effectiviteit van dat rechtsmiddel te waarborgen. De prikkel voor het bestuursorgaan om alsnog een besluit te nemen, werkt nog door, nadat de door de bestuursrechter opgelegde termijn is verstreken, in elk geval totdat de volledige dwangsom is verbeurd. Indien een opvolgend beroep niet-tijdig wordt ingesteld, nadat een eerder door de bestuursrechter gestelde termijn is verstreken, kan een nieuwe gegrondverklaring van dat opvolgende beroep niet-tijdig leiden tot het bepalen van - weliswaar opnieuw - een termijn, maar omdat ten tijde van het instellen van dat beroep nog altijd een dwangsom loopt en wordt verbeurd, is de effectiviteit van dit nieuwe rechtsmiddel op dat moment beperkt. Daar staat tegenover dat de afhandeling van deze opvolgende beroepen niet-tijdig inmiddels een groot beslag legt op de rechterlijke capaciteit, omdat het steeds vaker - en in sommige rechtsgebieden zelfs structureel en op grote schaal - voorkomt dat bestuursorganen niet binnen wettelijke of door de bestuursrechter bepaalde termijnen besluiten nemen.

3.4. Daarom ziet de Afdeling aanleiding voor het oordeel dat een redelijke uitleg van de regeling over beroepen niet-tijdig in artikel 6:12 van de Awb, in samenhang bezien met de in artikel 8:55d, tweede lid, van de Awb neergelegde verplichting voor de bestuursrechter om aan een door hem in dat kader gestelde termijn ook een dwangsom te verbinden, meebrengt dat een opvolgend beroep niet-tijdig pas kan worden ingesteld, zodra een eerder door de bestuursrechter opgelegde dwangsom bij een gegrond beroep niet-tijdig volledig is verbeurd. Een vóór dat moment ingesteld opvolgend beroep niet-tijdig is niet-ontvankelijk, ook wanneer op het moment van het toetsen van het rechtsmiddel door de bestuursrechter de volledige dwangsom inmiddels wel is verbeurd.

Het voorgaande betekent dus dat de bestuursrechter voor beantwoording van de vraag of het opvolgende beroep niet-tijdig ontvankelijk is, moet nagaan of op het moment van het instellen van het opvolgend beroep niet-tijdig een eerder door de bestuursrechter opgelegde nadere termijn is verstreken en de aan die uitspraak verbonden dwangsom nog loopt. Indien die dwangsom op het moment van instellen van het opvolgende beroep niet-tijdig nog niet is volgelopen, is het opvolgende beroep niet-tijdig niet-ontvankelijk.

Naar inhoudsopgave

Regulier

JnB 2026, 1168
MK ABRS, 25-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6884
minister van Asiel en Migratie.
EVRM 8
REGULIER. TOETSINGSINTENSITEIT NATIONALE RECHTER FAMILIE- EN GEZINSLEVEN. VOLLE TOETS. De Afdeling verduidelijkt in deze uitspraak het toepasselijke beoordelingskader en geeft handvatten om te bepalen wanneer er wel of geen familie- en gezinsleven bestaat in de zin van artikel 8 van het EVRM. Deze handvatten zijn zowel relevant voor de besluitvorming van de minister, als voor de gevallen waarin de nationale rechter naar aanleiding van een volle toets vaststelt of er familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM is.
Samenvatting en leeswijzer
2. Deze uitspraak gaat ten eerste over de vraag hoe intensief de nationale rechter moet toetsen of er familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM bestaat (de toetsingsintensiteit). De Afdeling komt in deze uitspraak tot het oordeel dat de nationale rechter dit vol moet toetsen. Daarbij bespreekt zij de rechtspraak van het EHRM, betrekt zij de verhouding van de ‘domestic authorities’, waaronder de nationale rechter, tot het EHRM en de toetsing van besluiten binnen het nationale bestuursprocesrecht.
Op de zitting van 17 april 2026 heeft de minister laten weten dat hij behoefte heeft aan verduidelijking van de Afdeling over wanneer de drempel voor het aannemen van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM wordt gehaald. De Afdeling zal daarom in deze uitspraak ook het beoordelingskader dat daarvoor geldt nader duiden en handvatten opnemen voor beantwoording van de vraag wanneer er wel of geen familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM is. Daarbij baseert de Afdeling haar oordeel rechtstreeks op de rechtspraak van het EHRM. Deze handvatten zijn zowel relevant voor de besluitvorming van de minister, als voor de gevallen waarin de nationale rechter naar aanleiding van een volle toets vaststelt of er familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM is.
Nadat de Afdeling het juridisch kader uiteen heeft gezet, zal zij dit toepassen op het hoger beroep in deze zaak.
De toetsingsintensiteit bij de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM
3. De Afdeling stelt voorop dat partijen niet betwisten dat de nationale rechter vol toetst of de minister alle relevante feiten en omstandigheden heeft betrokken in zijn beoordeling of er familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM is. Dat is ook overeenkomstig de bestaande

rechtspraak. De uitkomst van die beoordeling toetst de rechter overeenkomstig de bestaande rechtspraak niet vol maar enigszins terughoudend. Zie de uitspraak van de Afdeling van 27 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1188, onder 5.3. Het EHRM heeft na 27 maart 2024 een aantal arresten gewezen die relevant zijn voor de toetsingsintensiteit van de rechter. Ook heeft de rechtbank de toetsingsintensiteit uitgebreid ter discussie gesteld. Betrokkene is het op het punt van de toetsingsintensiteit eens met de rechtbank. De minister richt zich in zijn eerste grief wel tegen de door de rechtbank aangelegde toetsingsintensiteit, maar heeft ter zitting ook laten weten geen principiële bezwaren te zien tegen een volle toets. De Afdeling zal in deze uitspraak haar rechtspraak op dat punt opnieuw bezien.

3.1. Uit het arrest van het EHRM van 28 juni 2007, Wagner en J.M.W.L. tegen Luxemburg, ECLI:CE:ECHR:2007:0628JUD007624001, paragraaf 96, volgt dat de nationale rechter beroepsgronden over rechten en vrijheden zoals beschermd door het EVRM met bijzondere nauwgezetheid en zorgvuldigheid moet onderzoeken. Het EHRM heeft zich echter in zijn rechtspraak niet expliciet uitgelaten over de toetsingsintensiteit die de nationale rechter moet hanteren bij de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM. Daarentegen heeft het EHRM zich wel uitgelaten over zijn eigen rol ten opzichte van de ‘domestic authorities’, de nationale beslisautoriteit en de nationale rechter. Zo benadrukt het EHRM in het arrest van 22 september 1993, Klaas tegen Duitsland, ECLI:CE:ECHR:1993:0922JUD001547389, paragraaf 29, dat het in beginsel niet aan het EHRM, maar aan de nationale rechter is om de feiten en omstandigheden te beoordelen. In het arrest van 6 november 2018, Ramos tegen Portugal, ECLI:CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, paragraaf 186, oordeelt het EHRM dat het niet zijn taak is om de toetsing door de nationale rechter over te doen. Het EHRM is in beginsel geen cassatierechter ten opzichte van de nationale rechter en het is niet de taak van het EHRM om fouten die zijn gemaakt door de nationale rechter op te lossen, tenzij de fout een ongerechtvaardigde inbreuk maakt op rechten uit het EVRM. Uit onder meer het arrest van het EHRM van 14 september 2017, Ndidi tegen het Verenigd Koninkrijk, ECLI:CE:ECHR:2017:0914JUD004121514, paragraaf 76, en de beslissing van 11 maart 2025, Alneel tegen Noorwegen, ECLI:CE:ECHR:2025:0311DEC001436822, paragraaf 67, volgt dat het EHRM geen reden ziet om af te wijken van het oordeel van de nationale rechter, zolang dat oordeel ‘neither arbitrary nor manifestly unreasonable’ is.

3.2. Het is verder vaste rechtspraak van het EHRM dat het begrip familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM een autonoom begrip is. Zie bijvoorbeeld het arrest van 13 juni 1979, Marckx tegen België, ECLI:CE:ECHR:1979:0613JUD000683374, paragraaf 31. Het EHRM heeft verder in onder meer het arrest van 10 december 2024, Martinez Alvarado tegen Nederland, ECLI:CE:ECHR:2024:1210JUD000447021, paragrafen 35 tot en met 44, benadrukt dat familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM een begrip van feitelijk aard is en dat de vaststelling daarvan een geïndividualiseerd onderzoek naar de feiten en omstandigheden vereist. Uit het arrest van het EHRM van 6 augustus 2025, Demirci tegen Hongarije, ECLI:CE:ECHR:2025:0506JUD004830221, paragraaf 73, volgt dat het EHRM de nationale rechter beter geschikt acht dan hemzelf om dit geïndividualiseerde onderzoek te verrichten.

3.3. Het EHRM stelt dus voorop dat het in de eerste plaats aan de nationale beslisautoriteit en de nationale rechter is om de naleving van de rechten uit het EVRM te waarborgen. Daarbij is van belang dat de nationale rechter beroepsgronden over rechten en vrijheden zoals beschermd door het EVRM met bijzondere nauwgezetheid en zorgvuldigheid moet onderzoeken. Het EHRM treedt daarbij alleen op als de beoordeling door de ondergrens van de bescherming zakt en oordeelt niet

expliciet over op welke wijze de nationale rechter die bescherming moet waarborgen. Wel kan uit de rechtspraak van het EHRM worden afgeleid dat het begrip familie- en gezinsleven een autonoom, juridisch begrip is dat een fundamenteel recht bevat en dus een grondig, geïndividualiseerd onderzoek met bijzondere nauwgezetheid en zorgvuldigheid door de betrokken rechter vergt. Dat vergt een intensieve toets van de vraag of er familie- en gezinsleven is.
Daarbij komt dat de nationale rechter bij de vaststelling of familie- en gezinsleven bestaat het Nederlandse bestuursprocesrecht moet toepassen. Daarin is de hoofdregel dat de rechter de feiten en het recht vol toetst. Onder bepaalde omstandigheden kan de bestuursrechter daarvan afwijken, bijvoorbeeld als het bestuursorgaan beslissingsruimte toekomt of bij de rechter de benodigde deskundigheid ontbreekt. Gelet op de hiervoor genoemde rechtspraak ziet de Afdeling bij de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM geen reden om af te wijken van de hoofdregel dat de rechter een volle toets hanteert. Hoewel voor de invulling van het begrip familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM verschillende feiten en omstandigheden relevant zijn, is het een autonoom begrip dat een invulling geeft aan een fundamenteel recht. Voor de beoordeling of aan dat begrip is voldaan, is bovendien geen specifieke deskundigheid vereist.
3.4. De ontwikkeling van de rechtspraak van het EHRM in combinatie met de toepassing van het nationale bestuursprocesrecht maakt dat de Afdeling terugkomt van haar oordeel in de eerdergenoemde uitspraak van 27 maart 2024, onder 5.3, dat de rechter de uitkomst van de beoordeling of familie- of gezinsleven bestaat, enigszins terughoudend moet toetsen. De Afdeling is nu van oordeel dat de rechter die beoordeling vol moet toetsen.
Beoordelingskader voor de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM
4. Het is vaste rechtspraak van het EHRM dat de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM een feitenkwestie is. De nationale beslisautoriteit en de nationale rechter moeten aan de hand van alle feiten en omstandigheden beoordelen of er familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM is, waarbij het moet gaan om banden die het gebruikelijke overstijgen. Daarbij is het zelden zo dat één omstandigheid doorslaggevend is in de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM. Het gaat in de beoordeling om een combinatie van verschillende elementen, waarbij het gewicht dat aan een omstandigheid toekomt per geval kan verschillen. Zie onder meer het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland, paragrafen 35 en 38, en de arresten van het EHRM van 13 december 2007, Emonet e.a. tegen Zwitserland, ECLI:CE:ECHR:2007:1213JUD003905103, paragraaf 37, en 12 september 2012, Nada tegen Zwitserland, ECLI:CE:ECHR:2012:0912JUD001059308, paragraaf 182.
4.1. Uit de rechtspraak van het EHRM is verder op te maken dat het uitgangspunt is dat tussen meerderjarigen geen familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM bestaat. Uit onder meer het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland, paragraaf 36, volgt namelijk dat familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM in beginsel alleen bestaat tussen kerngezinsleden. Tussen meerderjarigen, bijvoorbeeld een ouder en een meerderjarig kind of meerderjarige broers en/of zussen, bestaat er dus in beginsel geen familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM. Dat is anders wanneer er ‘additional elements of dependency, involving more than the normal emotional ties’ zijn. Hieruit volgt dat er bij gezinsleden die niet behoren tot het kerngezin, bijzondere banden aanwezig moeten zijn om familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM vast te stellen. Het gaat om banden die het gebruikelijke overstijgen. Familie- en gezinsleven tussen meerderjarigen wordt dus niet snel aangenomen.

4.2. De vaststelling van familie- en gezinsleven vergt een beoordeling van alle feiten en omstandigheden in onderlinge samenhang bezien. Daaronder verstaat de Afdeling dat de minister, of in voorkomend geval de nationale rechter, motiveert waarom hij een bepaalde waarde toekent aan de feiten en omstandigheden in het individuele geval. Omdat de minister en de nationale rechter de feiten en omstandigheden in onderlinge samenhang moeten bezien, moeten zij daarbij ook motiveren hoe de feiten en omstandigheden zich tot elkaar verhouden en waarom deze combinatie van feiten en omstandigheden de drempel voor familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM wel of niet haalt. Als voorbeeld wijst de Afdeling op de omstandigheid dat een vreemdeling financieel wordt ondersteund door de referent. Die omstandigheid is relevant voor de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM en werkt 'in het voordeel' van de betrokkenen. De minister zal dit in zijn beoordeling naar voren moeten laten komen, om te laten zien dat hij de financiële afhankelijkheid heeft gezien en heeft betrokken in zijn beoordeling. Vervolgens moet de minister motiveren waarom de feiten en omstandigheden van het individuele geval wel of niet de drempel halen om familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM aan te nemen, waarbij de minister de omstandigheden die in het voordeel wegen afzet tegen de omstandigheden die in het nadeel wegen. Dat zou betekenen dat de minister in zijn motivering erkent dat er een bepaalde vorm van afhankelijkheid is tussen betrokkenen, bijvoorbeeld financiële afhankelijkheid, maar dat hij toelicht waarom dit gelet op de overige feiten en omstandigheden in dat geval niet genoeg is om familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM aan te nemen, bijvoorbeeld omdat de financiële ondersteuning op afstand kan worden voortgezet. Ter vergelijking wijst de Afdeling op de motivering in de beslissing van het EHRM van 10 maart 2026, ECLI:CE:ECHR:2026:0310DEC004787820, Mude en Mohamed Hussein tegen Nederland, paragrafen 36 tot en met 38, en het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland, paragrafen 47 tot en met 51. Daarbij mogen de minister en de nationale rechter per geval aan verschillende omstandigheden verschillende gewichten toekennen. Dit betekent dat, ook als de minister of de nationale rechter meer omstandigheden in het voordeel dan in het nadeel van betrokkenen meeneemt, dit toch tot het oordeel kan leiden dat er geen familie of gezinsleven is, omdat de omstandigheden in het nadeel zwaarder wegen.

Omstandigheden die relevant kunnen zijn bij de vaststelling van familie- en gezinsleven

Exclusieve afhankelijkheid

4.3. Uit onder meer het arrest van het EHRM van 18 november 2014, Senchishak tegen Finland, ECLI:CE:ECHR:2014:1118JUD000504912, paragraaf 57, en het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland, paragrafen 40, 43 en 50, volgt dat het in beginsel relevant, maar niet doorslaggevend is of een vreemdeling zonder de aanwezigheid van de referent zelfstandig kan functioneren. Uit paragrafen 43 en 48 van het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland volgt dat het bij deze omstandigheid relevant is hoe lang de referent voor de vreemdeling heeft gezorgd en of er in het land waar de vreemdeling woont andere familieleden zijn die voor hem kunnen zorgen. Uit paragraaf 49 van het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland volgt dat de minister het gewicht dat toekomt aan het ontbreken van exclusieve afhankelijkheid in de beoordeling of er familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM is, per geval moet vaststellen. Dat betekent dat er niet per definitie zwaar gewicht aan toekomt dat een vreemdeling zonder de aanwezigheid van de referent zelfstandig kan functioneren. De Afdeling wijst in dit kader op paragraaf 3.3, onder 1, van de Werkinstructie 2026/6 'Richtlijnen voor de toepassing van artikel 8 EVRM', waarin ook staat dat het EHRM gewicht toekent aan aspecten als de duur, aard en intensiteit van de feitelijke zorg die familieleden hebben gegeven.

Medische situatie

4.4. Het EHRM heeft in paragraaf 39 van het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland overwogen dat, als een vreemdeling een ziekte of handicap heeft die voldoende ernstig is en hij constante zorg en ondersteuning van familieleden nodig heeft, deze omstandigheid op zichzelf voldoende is om familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM aan te nemen. Daarbij heeft het EHRM een aantal voorbeelden gegeven van arresten waarin dit het geval was. In die gevallen ging het om de volgende medische klachten: een dwarslaesie (het arrest Emonet e.a. tegen Zwitserland, paragraaf 11), het syndroom van Down en handelingsonbekwaamheid (het arrest van het EHRM van 20 oktober 2022, Bierski tegen Polen, ECLI:CE:ECHR:2022:1020JUD004634219, paragraaf 47), doofheid in combinatie met andere problemen (het arrest van het EHRM van 11 december 2018, Belli en Arquier-Martinez tegen Zwitserland, ECLI:CE:ECHR:2018:1211JUD006555013, paragraaf 65) en zware depressie en autisme bij een persoon op leeftijd (het arrest van het EHRM van 9 april 2019, I.M. tegen Zwitersland, ECLI:CE:ECHR:2019:0409JUD002388716, paragrafen 30 en 31). Uit de overwegingen van het EHRM volgt dat de drempel om alleen al op basis van medische problemen familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM aan te nemen, erg hoog ligt. In paragraaf 40 van het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland noemt het EHRM voorbeelden van zaken waarin het, ondanks een ziekte of handicap, geen familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM heeft aangenomen. Daarbij sluit het EHRM niet uit dat, wanneer de medische problemen op zichzelf onvoldoende zijn voor de conclusie dat er familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM is, die problemen in samenhang met andere feiten en omstandigheden wel tot die conclusie kunnen leiden.

Samenwoning

4.5. Over de omstandigheid dat betrokkenen gedurende de meerderjarigheid samenwonen, heeft het EHRM in paragraaf 36 van de beslissing Mude en Mohamed Hussein tegen Nederland overwogen dat die omstandigheid relevant is, maar op zichzelf geen bijzondere afhankelijkheid vormt. Uit paragraaf 3.3, onder 2, van de Werkinstructie 2026/6 ‘Richtlijnen voor de toepassing van artikel 8 EVRM’ volgt over de beoordeling van de samenwoning terecht dat de duur van de samenwoning van invloed is op het gewicht dat aan die omstandigheid toekomt. Daarbij is ook de reden van het samenwonen en de eventuele reden van het verbreken daarvan relevant. In dat laatste geval kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de omstandigheid dat de betrokkenen onvrijwillig zijn gescheiden van elkaar.

Financiële afhankelijkheid

4.6. Uit het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland, paragraaf 42, en de beslissing Mude en Mohamed Hussein tegen Nederland, paragraaf 28, volgt dat financiële afhankelijkheid tussen betrokkenen op zichzelf nog nooit genoeg is geweest om familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM aan te nemen. Het al dan niet bestaan van financiële afhankelijkheid is wel een omstandigheid die relevant is en in onderlinge samenhang met de andere feiten en omstandigheden kan leiden tot de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM. Binnen die beoordeling is het ook relevant of de financiële ondersteuning op afstand kan blijven plaatsvinden. Dit staat ook in paragraaf 3.3, onder 3, van de Werkinstructie 2026/6 ‘Richtlijnen voor de toepassing van artikel 8 EVRM’.

Emotionele afhankelijkheid

4.7. De beslissing van het EHRM van 10 maart 2026, Mahamud tegen Nederland, ECLI:CE:ECHR:2026:0310DEC006453419, paragrafen 31 en 32, biedt inzicht in het oordeel van het

EHRM over emotionele banden tussen meerderjarigen. Het is volgens het EHRM niet relevant dat de betrokkenen hun onderlinge band ervaren als vader en zoon en daarnaar handelen, terwijl zij juridisch gezien broers zijn. In beide gevallen geldt dezelfde drempel om familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM aan te nemen, namelijk 'additional elements of dependency, involving more than the normal emotional ties'. Dat de feitelijke verhouding tussen betrokkenen afwijkt van de juridische verwantschap, is dus in beginsel geen bijzondere omstandigheid die leidt tot de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM. Verder heeft het EHRM in die beslissing het geven van emotionele en morele steun via telefonisch contact gebruikelijk geacht voor een band tussen hechte meerderjarige familieleden.

Overige omstandigheden

4.8. De Afdeling heeft hiervoor bijzondere aandacht besteed aan omstandigheden die vaak aan bod komen in zaken over de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM. Dit neemt echter niet weg dat ook andere omstandigheden daarbij relevant zijn. Zo heeft het EHRM bijvoorbeeld in paragraaf 43 van het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland relevant geacht dat de referent het enige levende familielid was van de vreemdeling. De Afdeling benadrukt dat het uitgangspunt is dat de minister en de nationale rechter alle feiten en omstandigheden betrekken bij de beoordeling of er familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM bestaat. Daarbij geldt wel de eis dat de feiten en omstandigheden verband moeten houden met de banden tussen de betrokkenen en dus iets zeggen over het al dan niet bestaan van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM. Het is aan de betrokkenen in het individuele geval om aannemelijk te maken waarom bepaalde omstandigheden relevant zijn voor de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM, als daarover twijfel bestaat. De minister heeft dit terecht opgenomen in paragraaf 3.3, onder 4, van de Werkinstructie 2026/6 'Richtlijnen voor de toepassing van artikel 8 EVRM'.

Uit paragraaf 48 van het arrest Martinez Alvarado tegen Nederland volgt uitdrukkelijk dat voor de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM niet relevant is dat het familie- en gezinsleven is ontstaan of verder is ontwikkeld in een periode waarin de verblijfsstatus van een van de betrokkenen onzeker is. Die omstandigheid vormt dus een uitzondering op het hiervoor genoemde uitgangspunt en speelt alleen een rol in de belangenafweging in het kader van artikel 8 van het EVRM.

Wat als de minister of de nationale rechter constateert dat familie- en gezinsleven bestaat?

5. Als er tussen betrokkenen familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8, eerste lid, van het EVRM bestaat, dan maakt de minister in het kader van artikel 8, tweede lid, van het EVRM een belangenafweging om te beoordelen of het familie- en gezinsleven ook maakt dat hij verblijf in Nederland moet toestaan. Daarbij weegt de minister het belang van de Nederlandse Staat af tegen het belang van de betrokkenen bij de uitoefening van hun familie- en gezinsleven. Bij die belangenafweging moet de minister alle relevante feiten en omstandigheden betrekken. Dat kunnen ook feiten en omstandigheden zijn die de minister of de nationale rechter ten grondslag heeft gelegd aan de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM. Dit volgt bijvoorbeeld uit het arrest van het EHRM van 31 januari 2006, Rodrigues da Silva en Hoogkamer tegen Nederland, ECLI:CE:ECHR:2006:0131JUD005043599, paragraaf 39.

5.1. Dat de minister in de belangenafweging dezelfde feiten en omstandigheden moet betrekken als bij de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM, staat los van de vraag welk gewicht de minister aan de belangen moet toekennen. De context en inhoudelijke beoordeling verschillen immers. Bij de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8

van het EVRM vindt een beoordeling plaats van de feitelijke situatie van de betrokkenen. In het kader van de belangenafweging weegt de minister echter aan de hand van de aangevoerde feiten en omstandigheden, in onderlinge samenhang bezien, de belangen van de betrokkenen af tegen die van de Nederlandse Staat, om zo te beoordelen of het vastgestelde familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM ook met zich brengt dat de minister het verblijf in Nederland moet toestaan. Deze uitspraak beperkt zich tot de vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM door de nationale rechter, naar aanleiding van een volle toets. Omdat het gewicht van de relevante omstandigheden in de context van de belangenafweging anders is, beperkt een vaststelling van familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 van het EVRM door de rechter de minister niet in het maken van een belangenafweging. In deze uitspraak laat de Afdeling de ruimte die de minister heeft om een belangenafweging in het kader van dat artikel te maken, onverlet.

JnB 2026, 1169
MK ABRS, 23-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6872
minister van Asiel en Migratie.
EVRM 8
REGULIER. GEZINSHERENIGING. JONGVOLWASSENENBELEID. De rechtbank heeft ten onrechte overwogen dat appellant stappen naar zelfstandigheid heeft gezet, door in Dubai te wonen en te werken. Zij heeft twee maanden lang onbetaalde werkzaamheden verricht bij het bedrijf waar haar broer werkt. Appellant verbleef in het huis van haar broer. Zij hoefde niet voor haarzelf te koken en zij heeft geen andere huishoudelijke taken verricht.
De minister heeft in de besluiten vastgesteld dat appellant heeft laten zien dat zij in staat is om naar een ander land te verhuizen en om daar te gaan werken. Hij heeft hierbij echter niet betrokken dat dit onbetaalde arbeid was, dat zij in Dubai kosteloos inwoonde bij haar broer en niet in haar eigen onderhoud heeft voorzien. Ook is hij onvoldoende ingegaan op de omstandigheid dat appellant al na twee maanden weer naar Syrië is vertrokken, omdat zij angst voelde dat de familie uit elkaar ging en zij volgens haar werkgevers te langzaam was. De minister heeft daarom niet deugdelijk gemotiveerd dat appellant stappen heeft gezet naar zelfstandigheid in de zin van het jongvolwassenenbeleid. De rechtbank heeft dan ook ten onrechte overwogen dat de gezinsband tussen appellant en referent is verbroken en zij daarom niet voldoet aan de vereisten van het jongvolwassenenbeleid. De grief slaagt.

Naar inhoudsopgave

Richtlijnen en verordeningen

JnB 2026, 1170
MK ABRS, 20-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6784
minister van Asiel en Migratie.
Verordening (EU) Nr. 604/2013
EU Handvest 4
DUBLINVERORDENING. FRANKRIJK. INTERSTATELIJK VERTROUWENSBEGINSEL. Het in het AIDA-rapport genoemde percentage van 20,2% geaccommodeerde 'asylum applicants under the Dublin procedure' gaat niet over de categorie Dublinterugkeerders.

3.1. […] Anders dan de rechtbank, is de Afdeling van oordeel dat het percentage van 20,2% dat wordt genoemd in de zin 'At the end of 2025, only 4,887 out of 24,174 asylum applicants under Dublin procedure this year were accommodated (20.2%)' op p. 130 van het AIDA-rapport 2026, alleen gaat over vreemdelingen onder de Dublinprocedure en niet over Dublinterugkeerders. In dezelfde paragraaf wordt namelijk een duidelijk onderscheid gemaakt tussen 'asylum applicants under Dublin procedure' en 'Dublin returnees', waarbij de term 'persons subject to Dublin procedures' wordt gebruikt wanneer beide groepen worden bedoeld. Daarnaast volgt uit deze paragraaf en uit p. 78 dat aanvragen voor een verblijfsvergunning asiel van Dublinterugkeerders in het Franse systeem op dezelfde manier worden behandeld als aanvragen van vreemdelingen die op de reguliere wijze binnenkomen en dat Dublinterugkeerders, ook wat betreft de toegang tot opvang, niet als aparte groep worden gezien.

De minister wijst daarbij terecht op voetnoot 685 bij de hiervoor genoemde paragraaf op p. 130, waarin wordt verwezen naar het rapport van La Cimade, 'Premier Bilan du DNA 2025', van februari 2026. Hieruit volgt dat in 2025 4.887 vreemdelingen onder de Dublinprocedure, 1/5 van het totaal, in Frankrijk opvang hadden. Dat betekent dat er in 2025 ongeveer 24.000 vreemdelingen onder de Dublinprocedure vielen. De minister betoogt terecht dat dit aantal in samenhang gelezen moet worden met p. 68 van het AIDA-rapport 2026: 'In 2025, French authorities placed 24,174 persons under Dublin procedure'. Dat er door de Franse autoriteiten ongeveer 24.000 mensen 'onder de Dublinprocedure zijn geplaatst', impliceert eveneens dat het niet gaat om Dublinterugkeerders, aangezien zij vallen onder de groep vreemdelingen van wie de asielaanvraag via de reguliere procedure wordt behandeld.

De minister betoogt dus terecht dat dit betekent dat de percentages over de opvang van vreemdelingen die op reguliere wijze binnenkomen ook gelden voor Dublinterugkeerders en dat het hiervoor genoemde percentage van 20,2% geaccommodeerde 'asylum applicants under the Dublin procedure' niet ook gaat over de categorie Dublinterugkeerders.

3.2. De minister erkent dat er ook Dublinterugkeerders zijn die in Frankrijk op straat leven. Hij wijst er echter terecht op dat uit deze algemene constatering niet zonder meer kan worden afgeleid dat de Franse autoriteiten asielzoekers in het algemeen, en Dublinterugkeerders in het bijzonder, geen opvang kunnen en/of willen bieden. Dit standpunt vindt ondersteuning in het AIDA-rapport 2026. Zo wordt op p. 118 gesteld dat tussen 2021 en 2024 108.284 asielzoekers uit de regio Parijs opvang in een andere regio aangeboden kregen. 29.523 asielzoekers weigerden echter deze opvang en kregen om die reden daarna geen verdere opvang meer. Reeds hieruit volgt dat het niet (meer) verkrijgen van opvang en het als gevolg daarvan op straat leven, niet kan worden gelijkgesteld met een tekortschieten van de Franse autoriteiten.

De Afdeling concludeert dan ook dat de informatie in het AIDA-rapport 2026 onvoldoende objectieve aanknopingspunten bevat voor het oordeel van de rechtbank dat daaruit zou volgen dat sprake zou zijn van een verslechtering van de opvangsituatie in Frankrijk voor Dublinterugkeerders.

3.3. Gelet hierop, betoogt de minister terecht dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat hij gehouden is onderzoek te doen naar het gedaalde percentage van de groep die opvang krijgt, voordat hij van betrokkene mag verwachten dat hij klaagt bij de Franse autoriteiten over het uitblijven van opvang. Daarbij verwijst de minister terecht naar het AIDA-rapport 2026, p. 123, waaruit volgt dat de Franse autoriteiten voorzien in een mogelijkheid om een klacht in te dienen tegen het weigeren van opvang. Niet is gebleken of gemotiveerd waarom het voor betrokkene niet mogelijk is hiervan gebruik te maken.

3.4. Het AIDA-rapport 2026 schetst derhalve geen wezenlijk ander beeld van de opvang van asielzoekers in Frankrijk dan volgt uit de landeninformatie die al bij de uitspraak van 31 juli 2025, ECLI:NL:RVS:2025:3623, is betrokken. Uit het rapport volgt zelfs dat er sprake is van een kleine vooruitgang ten opzichte van het AIDA-rapport 2025 wat betreft het aantal vreemdelingen dat in aanmerking komt voor opvang en dat ook daadwerkelijk wordt opgevangen: ongeveer 70% ten opzichte van ongeveer 64% een jaar eerder. De minister mag ten aanzien van Frankrijk van het interstatelijk vertrouwensbeginsel uitgaan.

3.5. De minister betoogt terecht dat de rechtbank daarom ten onrechte heeft overwogen dat hij ondeugdelijk heeft gemotiveerd waarom ten aanzien van Frankrijk van het interstatelijk vertrouwensbeginsel kan worden uitgegaan en waarom er geen reëel risico bestaat op een met artikel 4 van het EU Handvest strijdige behandeling.

JnB 2026, 1171
MK ABRS, 19-11-2026, ECLI:NL:RVS:2026:6735
minister van Asiel en Migratie.
Verordening (EU) Nr. 2024/1351 43 lid 1
AMBV. OVERGANGSRECHT. EFFECTIEVE RECHTSBESCHERMING. Appellant heeft voldoende gelegenheid gehad om zijn bezwaren tegen de overdracht naar voren te brengen. Het oordeel van de rechtbank kan standhouden in het licht van de ruime uitleg die de Afdeling geeft aan de rechtsbescherming van vreemdelingen in afwachting van de beantwoording van de prejudiciële vragen.

1. Appellant klaagt in de eerste grief over het oordeel van de rechtbank dat zij niet kan oordelen over zijn betoog dat de minister hem niet heeft gehoord en dat er geen screening heeft plaatsgevonden, waardoor de minister het besluit onzorgvuldig heeft voorbereid. Volgens de rechtbank valt dat betoog namelijk niet binnen de reikwijdte van artikel 43, eerste lid, van de Amb-verordening.

1.1. De eerste grief leidt niet tot vernietiging van de uitspraak van de rechtbank. De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat appellant voldoende mogelijkheden heeft gehad om zijn bezwaren tegen overdracht naar voren te brengen. Dit oordeel hoeft niet verder te worden gemotiveerd. De reden daarvoor is dat de grief geen vragen bevat die in het belang van de rechtseenheid, de rechtsontwikkeling of de rechtsbescherming in algemene zin beantwoord moeten worden (artikel 91, tweede lid, van de Vw 2000).

1.2. Dat de onmiddellijke toepassing van artikel 43, eerste lid, van de Amb-verordening niet in lijn is met het voorlopig oordeel van de Afdeling in de verwijzingsuitspraak van 7 oktober 2026, ECLI:NL:RVS:2026:5867, onder 4 tot en met 4.2, maakt dit niet anders. Het oordeel van de

rechtbank kan namelijk standhouden in het licht van de ruime uitleg die de Afdeling geeft aan de rechtsbescherming van vreemdelingen in afwachting van de beantwoording van de prejudiciële vragen. De grief roept verder geen vragen op over de uitleg of de geldigheid van een bepaling van Unierecht (arrest van het Hof van Justitie van 24 maart 2026, Remling, ECLI:EU:C:2026:243, punt 24).

Naar inhoudsopgave